

УДК 327(100):323.26(470+571)

*Самохвал О. О., здобувач вищої освіти,
Стеблина Н. О., д-р політ. наук, канд. наук із соціальних комунікацій,
професор кафедри журналістики та соціальних комунікацій,
Донецький національний університет імені Василя Стуса*

РЕАКЦІЯ МІЖНАРОДНОЇ СПІЛЬНОТИ НА ВІДХІД ВІД ПОЛІТИЧНОЇ ІЗОЛЯЦІЇ РОСІЇ

Анотація. У роботі зосереджено увагу на сучасному стані політичної ізоляції російської федерації після повномасштабного вторгнення в Україну. Розглянуто еволюцію зовнішньополітичних контактів росії, її спроби відновити міжнародний вплив через участь у самітах, двосторонні зустрічі та використання платформ БРІКС і ШОС. Визначено особливості зміни ставлення окремих держав і суспільств до війни в Україні та до самої росії. Окреслено ключові напрями подальшої трансформації міжнародної ізоляції росії та її вплив на глобальну підтримку України.

Ключові слова: росія, ізоляція, Трамп, політика.

Вступ. Фактично Україна перебуває у стані збройного конфлікту з російською федерацією від часу анексії Криму у 2014 році. Однак масштабне вторгнення росії суттєво загострило ситуацію, призвівши до її політичної ізоляції на міжнародній арені. З лютого 2022 року було введено 19 пакетів санкцій, а кількість санкцій в одиницях сягає більше десяти тисяч. Однак тенденція до ізоляції росії видозмінюється. На момент до лютого 2023 року президент росії мав політичну ізоляцію з боку впливових великих держав, але намагався змінити статус політичного ізгоя через зустрічі з менш впливовими акторами. путін здійснив 9 поїздок на саміти регіонального рівня (за винятком саміту ШОС в Узбекистані, де президента рф засудили та ігнорували світові лідери) та прийняття 24 делегацій вищого рівня з країн 3 світу (окрім приїзду канцлера Австрії, президента Туреччини та президента ОАЕ з метою припинити війну росії України). На момент жовтня 2025 року президент путін уже мав зустрічі з лідерами Китаю (Сі Цзіньпін), США (Дональд Трамп), Індії (Нарендра Моді), Угорщини (Віктор Орбан), Сербії (Олександр Вучич) та низкою представників країн Середнього Сходу, що свідчить про динаміку виходу росії з політичної ізоляції, що, безумовно, спонукалося діями міжнародної спільноти та окремих політиків.

Мета роботи – дослідити поточний стан політичної ізоляції росії.

Основна частина. росія впроваджує політику, націлену на вихід із політичної ізоляції, та має суттєві успіхи через двояку реакцію світової спільноти на ці дії.

Саміт країн БРІКС, головування у якому наразі здійснює російська федерація, відбувся 22 жовтня 2024 р. в місті Казань. У заході взяли участь понад двадцять лідерів держав, включно з Генеральним секретарем Організації Об'єднаних Націй Антоніу Гутеррешем. Ця подія стала для росії можливістю сприяти формуванню свого іміджу як глобального гравця, позиціонуючи себе не як ізольовану країну, що перебуває під міжнародним тиском через агресивну політику, а як центр уваги світової спільноти.

росія здійснила позитивні для себе та свого престижу жести у Китаї, де зустрілися лідери країн-членів Шанхайської організації співробітництва, євразійського об'єднання у сфері безпеки, а також глави держав з інших країн. Путін отримав можливість на платформі світового рівня публічно звинуватити Захід у війні в Україні. Ця зустріч сильно відрізнялася від саміту ШОС в Узбекистані, де Путін провів найбільше часу з лідером Китаю Сі Цзіньпіном.

«Російські пропагандисти перебільшують значення ШОС, зображуючи його як «коаліцію суверенітету» та «союз дракона, слона і ведмедя», що протистоїть Заходу. Вони інтерпретують відсутність згадки про війну в Україні у Тяньцзінській декларації як підтримку позиції Росії, хоча насправді це відображає дипломатичну обережність ШОС і прагнення уникнути контроверсійних тем» [6] – думка видання «Детектор медіа».

Згідно з даними European External Action Service (EEAS), станом на середину 2025 року було зафіксовано понад 230 нових медіаресурсів, пов'язаних із російськими пропагандистськими мережами. Ці ресурси працюють англійською, іспанською, арабською та французькою мовами. Найактивнішими серед них є: RT Arabic, який має аудиторію понад 6 мільйонів підписників на YouTube (за інформацією SocialBlade, 2025 р.), RT en Español, орієнтований на Латинську Америку, з понад 5,5 мільйона підписників, а також нові платформи Africa Daily News та Voice of Eurasia, створені у 2023–2024 роках для поширення проросійських наративів.

Голосування за резолюції на засіданнях Генеральної Асамблеї ООН, які стосуються війни, також свідчать про відсутність єдиного міжнародного консенсусу щодо підтримки України. Резолюція ГА «Принципи Статуту ООН, що лежать в основі всеосяжного, справедливого та тривалого миру в Україні», де йшлося про вивід російських військ із України, не була підтримана 39 державами світу, де 7 проголосували проти. Наступні 2 резолюції, що були присвячені миру в Україні, мають менш втішний результат – вже 13 та 9 голосів «проти» (у резолюцію «Безпека та захищеність ядерних об'єктів України, включаючи Запорізьку АЕС» було рекордно утримано близько 70 голосів). Індія утрималась від голосування щодо всіх трьох резолюцій Генеральної Асамблеї ООН. Прем'єр-міністр вважає, що Індія повинна зберігати дистанцію щодо війни в Україні.

Світова редакція The New York Times вважає ключовим фактором провалу обмеження росії зустріч Трампа з Путіним на Алясці 15 серпня 2025 р., аргументуючи це тим, що ця зустріч не призвела до пришвидшеного закінчення війни, а лише посилила позиції росії. Редакція описала цю ситуацію, як «наче війни й не було» [1]. Російська сторона ж описала результати зустрічі, як «вичерпання імпульсу» врегулювання війни, що підкреслює неготовність росії до завершення війни, чим намагалися агресора купити в обмін на вихід з ізоляції [2]. Disinformation Situation Center (DSC, 2025) задокументував понад 1 700 випадків маніпуляцій у медіапросторі, спрямованих на демонстрацію підтримки росії з боку країн, як-от Китай, Індія, Туреччина чи Бразилія. Це відбувалося навіть тоді, коли названі держави дотримувалися нейтральної або обережної позиції. російські ЗМІ посилити присутність у соціальних мережах. За даними Stanford Internet Observatory (2025), після блокування офіційних каналів RT і Sputnik, російські інфор-

маційні мережі створили понад 3 000 «дзеркальних» акаунтів у X (Twitter), Telegram, TikTok та Facebook, що публікують синхронізований контент для поширення дезінформації.

Окрім повернення впливу росії на міжнародній арені, спостерігається послаблення уваги та інтересу до України, українців та війни в Україні. Негативний фон сприйняття українського народу послаблює зацікавленість подіями в Україні.

У вересні 2025 року результати опитування United Surveys продемонстрували зміни у ставленні поляків до українців за останні роки. У вересні 2023 року 64,4 % поляків позитивно ставилися до присутності українців у країні, тоді як 29,5 % висловлювали негативне ставлення. На початку 2025 року ці показники змінилися і становили відповідно 55,3 % та 33 %. «Таким чином, між вереснем 2023 року та вереснем 2025 року відсоток позитивного ставлення до українців, які проживають у Польщі, знизився на 11,7 пункта, тоді як частка негативних оцінок зросла на 7,5 пункта» [3].

Ці суспільні коливання здатні впливати на політичні рішення. Наприклад, правий популіст Андрій Бабіш та його рух ANO здобули перемогу на електоральних виборах у Чехії, що може створити для Європейського Союзу новий виклик. «Бабіш заявив про намір припинити чеську ініціативу з постачання боєприпасів для України, виступити проти планів НАТО щодо збільшення військових витрат і протидіяти реалізації “Зеленого курсу” Європейської комісії» [5]. Хоч підтримка чехами українців залишається високою, державний центр прийняття рішень тепер очолює не проукраїнська партія, що має загрозу суттєво ускладнити забезпечення підтримки проти росії, ще й у комбінації з активною позицією росії на міжнародній арені.

У 2022 році приблизно 60 % угорців вважали Україну партнером. Однак на початку 2025 року таких людей залишилося лише 46 %. На жаль, в угорському суспільстві Росія та Україна сприймаються майже однаково. Понад 53 % угорців переконані, що Україна несе таку ж відповідальність за припинення війни, як і Росія. «Деякі критики висловлюють стурбованість, що у разі повернення мільярдера до влади Чехія може перетворитися на чергову проблемну зону для ЄС, на додачу до Угорщини Віктора Орбана та Словаччини Роберта Фіцо» [4].

Висновки. Сучасна міжнародна ситуація свідчить про поступове послаблення політичної ізоляції російської федерації, яка ще у 2022 році здавалася майже абсолютною. Активізація дипломатичних контактів Кремля з країнами Глобального Півдня, членами БРІКС, а також окремими європейськими державами вказує на прагнення Росії повернути собі статус вагомого гравця на світовій арені. Водночас реакція міжнародної спільноти залишається неоднорідною: частина країн продовжує підтримувати Україну, тоді як інші намагаються балансувати між етичними принципами та власними економічними інтересами. Цю динаміку доповнює втома суспільств від війни, що поступово знижує рівень глобальної підтримки України. У підсумку вихід Росії з політичної ізоляції стає не лише результатом її дипломатичної активності, але й свідченням змін у глобальних пріоритетах і ослабленням згуртованості демократичних країн у питанні підтримки України.

Список використаних джерел

1. Трамп вивів Путіна з міжнародної ізоляції, «наче війни й не було» – NYT. *Гордон | Gordon*. 03.09.2025. URL: <https://gordonua.com/ukr/news/politics/tramp-viviv-putina-z-mizhnarodnoji-izoljatsiji-nache-vijni-j-ne-bulo-nyt-1754955.html> (дата звернення: 26.10.2025).
2. Глухова І. У Росії зробили нову заяву щодо війни в Україні після зустрічі Трампа і Путіна. *РБК-Україна*. 08.10.2025. URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/rosiyi-zrobili-novu-zayavu-shchodo-viyni-1759917117.html> (дата звернення: 26.10.2025).
3. Муллаянова А. Опитування: ставлення поляків до українців змінюється. *espresso.tv*. 22.09.2025. URL: <https://espresso.tv/svit-svizhi-dani-opituvannya-v-polshchi-stavlennya-polyakiv-zminyuetsya-do-ukraintsiv> (дата звернення: 26.10.2025).
4. Фізер Ю. Шанс на перезавантаження відносин між Україною та Угорщиною є, – Бендаржевський. *espresso.tv*. 30.04.2025. URL: <https://espresso.tv/article-mozhe-zyavitisya-realniy-shans-na-perezavantazhennya-dvostoronnikh-vidnosin-mizh-ukrainoyu-ta-ugorshchinoyu-bendarzhevskiy> (дата звернення: 26.10.2025).
5. Фролов Б. На виборах у Чехії перемогла партія з антиукраїнськими поглядами: що заявляв її лідер. *Новини України – останні новини України сьогодні – УНІАН*. 04.10.2025. URL: <https://www.unian.ua/world/na-viborah-u-chehiji-lidiruye-partiya-z-antiukrajinskimi-poglyadami-shcho-zayavlyav-jiji-lider-13152096.html> (дата звернення: 26.10.2025).
6. ШОС проти всіх. Пропаганда та світові медіа – про саміт в Китаї / Л. Бідочко, К. Задрака, О. Півторак, А. Пилипенко. *ms.detector.media*. 04.09.2025. URL: <https://ms.detector.media/propaganda-ta-vplivi/post/38376/2025-09-04-shos-proty-vsikh-propaganda-ta-svitovi-media-prosami-t-v-kytai/> (дата звернення: 26.10.2025).